

Nadaljujemo zgodbo, ki je nastala kot odziv na vlogo Zmaga Jelinčiča na vladno komisijo za popravilo krivic. V prejšnji številki smo pisali o enem najpomembnejših – in nikoli razjasnjenih – dogodkov, ko je 120 policistov, kriminalistov in visovcev, akcijo je vodil Mitja Klavara, enako kot v zadevi Depala vas čez dve leti, 27. avgusta 1992, na dan kongresa SNS, aretiralo skupino Jelinčičevih sodelavcev.

Jelinčičeva poroka. Družabni dogodek? Ali zahvala – po mafijskem obrazcu – za njegove zasluge?

Udbovska hobotnica

Mediji so raznim udbovskim akcijam po letu 1990 vedno skrbno sekundirali. Jelinčič je torej nacionalistični junak, ki ga je preganjala osovražena JLA in je zaradi svojega nacionalizma tri leta in pol sedel v zaporu. Deset odstotkov volilcev je čez tri mesece v njem prepoznalo svojega nacionalnega voditelja. Novinar *Slovenskih novic* (ki smo ga navajali prejšni teden) ni pojasnil, kje je dobil zapisane "informacije", zagotovo pa se mu ni zdelo vredno narediti tistih nekaj korakov v svoji časopisni hiši do dokumentacije, kjer bi lahko iz časopisnih člankov iz sedemdesetih let jasno razbral, zakaj je bil Jelinčič toliko časa zaprt (v resnici so ga izpustili predčasno, tako da je odsedel le dve leti in dva meseca). Dvomimo lahko, da novinar teh člankov oziroma podatkov ni poznal. Takrat se je pač delala velika zgodba, gradila se je podoba nacionalista Jelinčiča – zato da kontinuiteta z njo odtegne pomladnim strankam čim več glasov.

Še naprej po starem

Takratni ljubljanski javni tožilec Tomaž Miklavčič se je hitro po are-

taciji (Jelinčičeve skupine na dan kongresa SNS 27. avgusta 1992) skupaj s preiskovalnim sodnikom odločil, da sta Jelinčiča izpustila iz pripora. Zakaj bi človeka mučili z njim, ko pa je šlo za pomembno osebo, osebo s posebnim poslanstvom (uniciti "desnico"), namen pa je bil z aretacijami že dosežen. Za vsak primer so v zaporu pustili "žrtveni jagnji" v Mariboru, to je Andreja Šiška in Matjaža Jeriča. Njuna zgodba, v kateri nastopa Jelinčič v pomembni vlogi, poleg njega pa še Milan Klement, njegov avtomobil, jeklenka gasilnega aparata, eksploziv, ponarejeni tolarški bankovci, skrivnostni "Dušan", ustreljeni pes Ivana Koželja, takrat direktorja Plutala, itd., se na mariborskem sodišču (Jelinčič je soobtožen) "razpleta" še le zdaj, po enajstih letih.

Skratka, naše sodstvo nam nenehno dopoveduje, kako si ne zasluži tega naziva, še manj pa fantastičnih plač in privilegijev, za katere se tako prizadevajo tudi te dni (pri tem se opravičujemo kakšnemu poš-

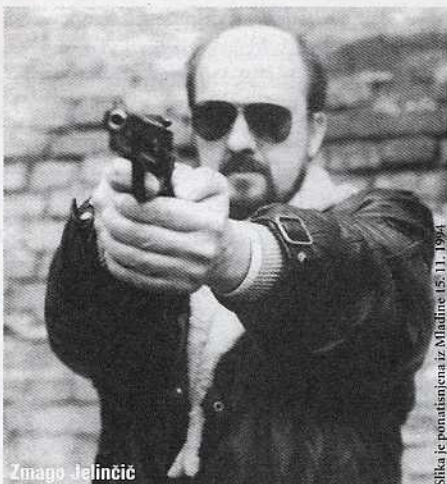
tenemu in sposobnemu sodniku, ki pa je očitno le izjema). Minister Bizjak pa nič. Minister? Le pogledimo, na podlagi česa vse je ta človek delal kariero oziroma na podlagi česa ga je kontinuiteta skrbno nagrajevala, potem ko je pomagal odstraniti Janšo kot ministra.

Nagrada za "našo" stvar

V zgodbi aretacije Jelinčičeve "skupine" je nastopal tudi Rado Rozman, uslužbenec Visa, in šele čez nekaj mesecev smo izvedeli, da je

pravzaprav šlo za Jelinčičevega dobrega znanca iz časov delovanja Udbe v drugi polovici 80. let. Potem ko so bile volitve decembra 1992 že mimo in ko je Jelinčič s svojo stranko SNS dobil izrednih deset odstotkov glasov, s katerimi je bila potem januarja 1993 izvoljena Drnovškova vlada, je bil 20. julija 1993 javno objavljen Jelinčičev dosje o sodelovanju s Službo državne varnosti.

Udbovski dosjeji so bili v ospredju že spomladi tistega leta, ko je delegacija komisije za nadzor Visa na sedežu Visa zahtevala vpogled v dosjeja Mihe Kozinca, takrat pravosodnega ministra, in Tomaža Miklavčiča, takrat ljubljanskega javnega tožilca. Medtem ko je Kozinc vpogled v svoj dosje dovolil, je Miklavčič to prepovedal. Kasneje se je izkazalo, da je bil Miklavčič sodelavec SDV, in to v istem obdobju in zoper isti krog ljudi kot Jelinčič; v drugi polovici 80. let sta oba vohunila za takratnimi demokrati, protikomunisti in političnimi emigranti. Kljub temu vede-

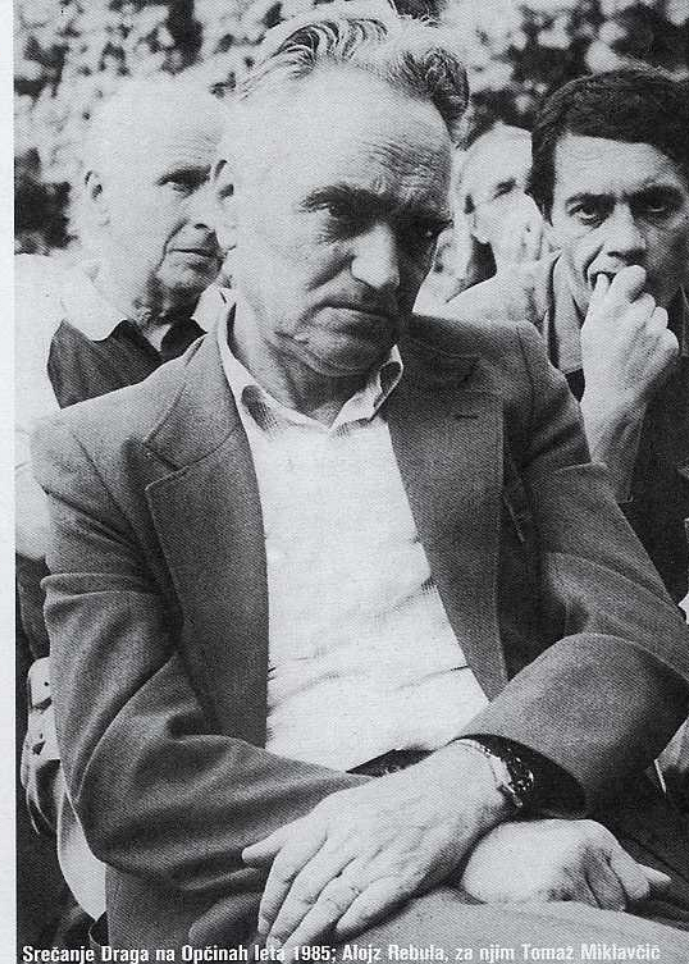
Zmaga Jelinčič

Slika je ponatisnjena iz: Mladina 153/11, 1994

nju na primer je Lojze Peterle izposloval, da so Miklavčiča, ko mu je potekla funkcija ljubljanskega tožilca, poslali na delo na veleposlaništvo v Argentino. Tja torej, kjer je bil cvet slovenske politične emigracije, tistih ljudi torej, za katerimi je nekaj let pred tem vohunil za Udbo.

Sodelavec Udbe

Zmago Jelinčič je bil v Službi državne varnosti registriran kot sodelavec in pod psevdonimom Padalec 6. julija 1987. To smo lahko prebrali v obrazcu *Nalog za registracijo*. V rubriki "vrsta sodelavca" piše, da je bil Jelinčič "sodelavec v zvezi z izvorom sovražne dejavnosti", na tipičnem ideološko-revolucionarnem področju torej. Pod rubriko "osnova sodelovanja" piše "osebni momenti, protiusluge". Jelinčič se je Udbi torej "prodal" tako kot mnogi drugi sodelavci – malo iz ideoloških razlogov, nekaj pa zaradi osebnih koristi in drobnih koncesij, ki jih je za protiuslugo dobival od "velikega brata". To se vidi tudi iz zapiska z naslovom "zadeva: sodelavec Padalec – poročilo o angažiranju", ki ga je na Centru SDV za Ljubljano 29. marca 1987 sestavil in podpisal delavec te "službe" Rado Rozman, človek, ki bo čez pet let sodeloval v "aretaciji" Jelinčičeve "skupine" (nastopal je tudi v zadevi Šiško-Jerič). Ta je tam zapisal: "Kontakt s sodelavcem smo vzpostavili na začetku leta 1986, in sicer s ciljem, da na daljše časovno obdobje ugotovljamo možnost operativnega sodelovanja. Operativec je izkoristil bežno znanstvo s sodelavcem iz otroških let, prav tako pa je bil v tistem času sodni postopek zaradi kaznivega dejanja 220. čl. KZ SRS. – nedovoljena posest večje količine orožja in drugih razstreljivih snovi v zaključni fazi. Obljubili smo mu pomoč pri reševanju tega problema /še en primer, kako "pravna" družba je bila komunistična Slovenija, op. F. N./, v kar je tudi po prejemu pogoje kazni verjel. V skladu z našim dogovorom in brez inštruktaže je ohranjal stike z Noro Beloff ob svojih potovanjih v London. O stikih je poročal in kazal pripravljenost za nadaljnje sodelovanje. Prav tako smo v kasnejšem obdobju

Srečanje Draga na Opčinah leta 1985; Alojz Rebiča, za njim Tomaž Miklavčič

izkoristili njegovo bivanje v Slovenskem domu v Londonu in Parizu za posredovanje o svojih vtisih in stikih s Čretnikom in Rotom."

Padalčev delokrog

Pri tako imenovanih usmeritvah sodelavca SDV so bile za Jelinčiča linije naslednje: tujina, 122 OS Velika Britanija in 210 slovenska emigracija (splošno), teritorialne pa Ljubljana, Trst, Celovec in London. Imel je neposredno zvezo z delavcem SDV Radom Rozmanom iz Centra službe državne varnosti Ljubljana-mesto (sektor II/2).

V rubriki "Ocena uporabnosti in nadaljnjih možnosti za delo" piše: "Sodelavec Padalec nam je do sedaj posredoval več varnostno zanimivih podatkov, ki jih je imel v svojih stikih z Noro Beloff, posameznimi emigrantskimi duhovniki in ostalimi zanimivimi strukturami v zamejstvu. Sodelavec ima vse možnosti, da poleg ohranjanja kontaktov z Noro Beloff prodre v ostale varnostne institucije Velike Britanije in do posameznih slovenskih političnih emigrantov v zamejstvu in Evropi." Po razkritju, da je bil Jelinčič so-

delavec SDV, je vodja Slovenskega doma v Londonu duhovnik Stanislav Cikanek za *Delo* izjavil, da ga je, ko se je Jelinčič med svojim bivanjem v Londonu zadrževal v tem domu, ves čas sumil in mu je zaradi tega nekaj kasneje celo odrekel gostoljubnost. Ljubo Sirc pa je dejal, da ga je z njim seznanila nič hudega sluteča Nora Beloff (avtorica znamenite knjige *Zapravljena dediščina Josipa Broza Tita*). V Londonu ga je Jelinčič obiskal dvakrat, potem pa se je Sirc v Ljubljani pozanimal, za koga gre, in izvedel, da je "od Udbe".

Ponuja je eksploziv

Jelinčič je "prodril" tudi v katoliški dom v Tinjah na Koroškem. Tam je julija 1988 obiskoval poletno latinsko šolo celo njegov sin. V letih 1988/89 je v Trstu navezal stik s sli-

karjem Pavletom Ferlugo, ki je bil poročen s hčerko znanega tržaškega protikomunističnega emigranta Francea Jeze. Jelinčič je oblegal Ferdinanda Urbaniča, medvojne domobranca in političnega emigranta na Švedskem. Bilo je še precej pred demokratizacijo Slovenije, ko ga je nagovarjal za "pomoč" za nabavo minometov. Poleg tega je Urbaniča, ki si je na Dobrovi gradil hišo, spraševal, kje na bližnjem potoku Horjulščica Igor Bavčar lovi ribe. Kot strokovnjak za razstreliva se mu je ponujal, da bi mu tam nastavili eksploziv. Jelinčič je leta 1990 skupaj s Polonco Dobrajac na domu obiskal Vinka Udovca, med vojno domobranca v Rupnikovem domobranskem bataljonu na Rakeku, vendar tam ni imel sreče.

Udbovsko iskanje žrtev

Leta 1989 je bil Ivo Žajdela zaposlen v Mestni knjižnici v Ljubljani na oddelku, ki ni namenjen za obiskovalce. O svojem "srečanju" z Jelinčičem je pred leti zapisal naslednje: "V moji pisarni se je konec leta pojavil Jelinčič in me povabil na pijačo, kasneje pa še nekajkrat. Nič hudega sluteč sem se povabilu odzval, saj je spretno poudarjal, da pozna moje publicistično delo in z njim simpatizira. Vabil me je k ustanovitvi nove stranke, čes da druge, ki so bile ustanovljene nekaj pred tem, preveč mečkajo. Hvalil se je, da je kot nekdanji pripadnik tujske legije (mnogi so kasneje pravili, da si je to preprosto izmislil za svoje hvalisanje, aprila 1994 pa je v *Delu* svoje sodelovanje v tujski legiji tudi sam zanikal) več v orožju, in če bom kdaj v nevarnosti, naj se obrnem nanj. Ob tem pa mi je namignil, da če potrebujem razstrelivo za kakšen spomenik, mi ga lahko priskrbi."

Nadaljevanje prihodnjic
Franc Novak

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63